

Projectbeschrijving voor de leerkracht

PROJECT HOE SCHOON IS ONZE STAD?

Leerlijn Muziek | Thema Onze Stad | Groep 5 en 6 | Augustus 2019

Klaar voor de start?

- ✓ Gebruik de digitale versie van dit project.
- ✓ Download dit document op je computer voor het beste gebruik.
- ✓ We gaan ervan uit dat je kennis hebt van de [opzet van COH](#).
- ✓ Vraag bij de voorbereiding zo nodig hulp aan je interne cultuurcoördinator of je cultuurcoach (laat je informeren over de scholingsmogelijkheden).
- ✓ Bereid het project bij voorkeur samen met je collega's voor (vergeet de vakleerkrachten niet).
- ✓ Een bezoek aan een voorstelling, tentoonstelling of vaste collectie in een Haagse culturele instelling is van grote meerwaarde. Zie [CultuurSchakel](#) voor het actuele aanbod.
- ✓ Nodig als dat lukt een kunstenaar uit die betrokken wordt bij de uitvoering van het project. Zie [CultuurSchakel](#).
- ✓ Bedenk van tevoren bij welke onderdelen je ouders kunt inschakelen.
- ✓ Je mag het project 'op maat maken', mits je de fasen van het creatieve proces blijft doorlopen.
- ✓ Trek voor het hele project zes tot acht lesmomenten van 45 minuten uit.
- ✓ Wil je woorden uit dit project koppelen aan taalonderwijs? Raadpleeg dan de begrippenlijst [via deze link](#).

Inhoudsopgave

1. Informatie.....	1
2. Introductie.....	2
3. Oriëntatie.....	3
4. Opdracht: Troep in de stad.....	5
5. Opdracht: Weg troep!.....	9
6. Opdracht: Onze buurt.....	13

1. Informatie

Lees ter voorbereiding van de COH-lessen onderstaande informatie over de invulling en het doel van het project en manieren om het project te promoten. Ook zijn hieronder de algemene benodigdheden en de begrippenlijst opgenomen.

Wat doen de leerlingen in dit project?

Het thema van dit project binnen de leerlijn 'Muziek' is 'Onze Stad'. Onder de titel *Hoe schoon is onze stad* onderzoeken de leerlingen wegwerpmaterialen n.a.v. foto's die in Den Haag genomen zijn. Ook kijken ze naar hun eigen wijk of buurt. Ze kijken naar musici die muziek maken door gebruik te maken van allerlei materialen en afval en onderzoeken wat voor geluiden en muziek hun eigen materiaal maakt. Ze verwerken dit in een zelfgemaakt muziekstuk, een lied en een rap en voegen daar bewegingen aan toe. Uiteindelijk komen ze tot een eindpresentatie waarin al deze onderdelen samenkomen. De leerlingen ervaren dat je muziek kunt maken met allerlei materialen, inclusief afval. Eventueel kun je zelfs na afloop van dit project de leerlingen de gebruikte materialen laten verwerken in een kunstobject, zie bijvoorbeeld [Repair Kid](#) en [De Afvaljuf](#).

Waarom dit project?

De stad en de wijk zijn belangrijke delen van de leefomgeving van een leerling in deze leeftijd. Door kritisch te kijken naar de eigen stad/wijk worden ze zich bewust van de dingen die ze zien en die er gebeuren en realiseren ze zich dat ze zelf onderdeel zijn van hun omgeving en hier een rol in spelen. In de muziekopdrachten krijgen de leerlingen gelegenheid dit te ervaren en op een creatieve manier uit te drukken.

Beoogde houdingsdoelen

In dit project worden bij de Introductie, de Oriëntatie en de opdrachten steeds twee kennisdoelen en twee vaardigheidsdoelen benoemd. De volgende houdingsdoelen gelden voor het project in het algemeen.

De leerling:

- toont zich nieuwsgierig en proactief;
- kan positief-kritisch reflecteren op eigen werk en dat van anderen.

Promotie

Het project gaat meer leven als er ook buiten de klas aandacht voor is. Denk na over manieren om het project te promoten.

- Stel ouders op de hoogte van het museumbezoek of de komst van een [kunstenaar in de klas](#).
- Maak foto's of filmpjes van de diverse presentatiemomenten en deel deze via de schoolwebsite, klassenapp of andere kanalen.

Algemene benodigdheden

Maak gedurende het hele project gebruik van de volgende ruimtes en materialen:

- klaslokaal of speellokaal
- muziekinstallatie en/of digibord
- digitaal foto- en filmtoestel
- (kleuren)printer
- In de [Toolbox muziek](#) vind je meer informatie over het bespelen van de instrumenten uit het schoolmuziekinstrumentarium. Daarnaast worden verschillende werkvormen verder uitgelegd.

2. Introductie

Kennisdoelen	Niet van toepassing.
---------------------	----------------------

Vaardigheidsdoelen	Niet van toepassing.
---------------------------	----------------------

Benodigdheden

- [bijlage 1: foto's zwerfvuil](#)

- afvalzak om het afval van de kleine en grote pauze in te verzamelen

Aan de slag in de klas

Let op! Afhankelijk van het tijdstip dat je deze les geeft, verzamel je alvast het afval van de kleine en grote pauze maar je geeft nog niet aan waarom dat in een aparte zak gaat!

Introduceer het project door de twee foto's van bijlage 1 te laten zien, maar vertel nog niet waar en door wie ze gemaakt zijn. Laat de leerlingen er alleen even naar kijken.

3. Oriëntatie

Kennisdoelen

De leerling:

- denkt na over het milieu en zwerfafval;
- kan afval sorteren.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- sorteert afval binnen de tijd van een lied;
- zingt een lied.

Benodigheden

- de zak met afval van de kleine en de grote pauze
- een stuk plastic om het afval later op te kunnen leggen
- vier grote lege bakken
- [bijlage 2: het lied 'Rommelruimrocker'](#)
- [bijlage 3: liedtekst 'Rommelruimrocker'](#)

Aan de slag in de klas

Doorloop de vaste oriëntatie-onderdelen: het filosofisch gesprek en het uitvoeren van de eerste opdracht.

Het filosofisch gesprek

Voer naar aanleiding van de introductie een filosofisch gesprek. Stel hierbij (een aantal van) onderstaande vragen:

- Wat zie je op de foto's?
- Waar denk je dat de foto's genomen zijn? (Geef hier nog geen antwoord op, dat kan ook aan het eind van het gesprek.)
- Waarom laat ik je deze foto zien?
- Wat vind je van wat je op deze foto's ziet?
- Als de leerlingen op aangeven dat dit niet kan, of vies is, dan zou je de volgende vraag kunnen stellen: Wat zou je hieraan kunnen doen?
- Enzovoorts.

De eerste foto is genomen door Sander Westerduin. Hij heeft deze foto op Facebook gepost na afloop van Parkpop.

De tweede foto is uiteraard gemaakt op het strand van Scheveningen waar na een dagje strandbezoek altijd heel veel afval blijft liggen.

Oriëntatieopdracht

Deel 1 (ca. 10 min.)

Doorloop onderstaande stappen:

1. Leg het stuk plastic neer op de grond. Gooi nu de zak met afval van de pauze(s) om.
2. Vraag de kinderen alleen even om te komen kijken.
3. Vraag of het afval allemaal van hetzelfde materiaal is gemaakt.
4. Zet vier lege bakken neer.
5. Geef de volgende opdracht: "Zo meteen zet ik een lied aan (bijlage 2). Als het lied afgelopen is dan moet al het afval gesorteerd zijn".
Stel vervolgens (een aantal van) onderstaande vragen:
 - Hoe hebben jullie het afval gesorteerd? Welke verschillen zijn er?
 - Was het moeilijk om het afval te sorteren?
 - Scheiden jullie thuis ook afval?
 - Is het gelukt binnen de tijd van het lied?
 - Wie heeft gehoord waar het lied over ging?

Je kunt er eventueel voor kiezen om de bakken gedurende dit project te blijven gebruiken voor het sorteren van afval in de klas.

Ook is het mogelijk om tijdens dit project een soort 'wedstrijd' te introduceren:

- Wie heeft de meest milieubewuste broodtrommel?
- Kunnen we met zijn allen zorgen dat we zo min mogelijk afval hebben na het tussendoortje of de lunch? Hoe zou je dat kunnen doen?

Deel 2 (ca.10 min.)

6. Zet bijlage 2 nogmaals aan en vraag de leerlingen of ze willen luisteren naar het eerste couplet en refrein. Ze zingen dus nog niet mee. Vraag of ze, wanneer het refrein voor de tweede keer komt, zachtjes willen meezingen. Doe dit ook bij de andere refreinen.
7. Hebben ze gehoord dat de blazers in het refrein na het woord 'rommelruimrocker' twee keer geluid maken? Kunnen ze dat meeklappen? Zet het lied nogmaals aan.
8. Waar gaan de coupletten over? Wat hebben ze onthouden van de tekst?
9. Deel daarna de tekst uit en zing het lied nog één keer in zijn geheel. (De leerlingen hebben het lied nu twee keer gehoord en kunnen het waarschijnlijk zo meezingen.)

Vraag aan de leerlingen of ze voor de volgende les één stuk afval mee willen nemen van thuis.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat vind je van dit onderwerp? Vind je dat belangrijk?
- Spreekt het lied je aan? Waarom wel/niet?

4. Opdracht: Troep in de stad

In deze opdracht onderzoeken de leerlingen het meegenomen materiaal en maken daar een geluidenstuk mee. De leerlingen ervaren dat je muziek kunt maken met allerlei materialen, inclusief afval. Ze kijken naar een opname van Släpstick (voorheen de Wereldband), die een muziekstuk hebben gemaakt met afval en maken zelf een muziekstuk waarin afspraken worden gemaakt met een begin, midden en eind. Tot slot laten ze deze stukjes aan elkaar zien.

Kennisdoelen

De leerling:

- kent de verschillende soorten afval;
- denkt na over het verschil tussen hard/zacht, hoog/laag, unisono, tutti, tweestemmigheid.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- onderzoekt materiaal en bedenkt daar geluiden en muziek mee;
- maakt samen met een groepje een compositie.

Benodigdheden

- het van huis meegebrachte afval
- filmpje [Slagwerk Den Haag](#)
- filmpje [Kinderen maken muziek met afval](#)
- filmpje [Koffiebekertjes](#) van Släpstick

Aan de slag in de klas

Het is mogelijk om deze les in verschillende delen door de week heen te doen.

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren.

Onderzoek: Troep in de stad

Deel 1: Dirigeeroefening (ca. 5/10 minuten)

Doorloop onderstaande stappen:

1. Zorg dat de leerlingen geconcentreerd klaar zitten en hun handen klaar houden om een klap te maken. Je houdt ook één of beide handen stil voor je klaar.
2. Maak nu een opwaartse beweging met je hand, laat hem daarna weer naar beneden komen en stop weer voor je. Op dat moment hoor je de klap. Doe dit een paar keer totdat de klap helemaal tegelijk gaat. Als de hand stil voor je is, dan is er geen geluid.
3. Speel daar een beetje mee. Een paar keer achter elkaar laten klappen en vervolgens stoppen. Dan is er stilte. Kleine snelle bewegingen zorgen voor een zacht snel geklap. Probeer ze te foppen door niet altijd aan de verwachting te voldoen.
4. Laat daarna een leerling uit de klas dit ook eens proberen.
5. *Variant:* Als je twee handen gebruikt, dan kun je ook een gedeelte van de klas stil laten zijn (gebruik het stopteken), en het andere gedeelte wel laten klappen. Het is leuk om hiermee te experimenteren en variëren.
6. Over klappen gesproken: wat de Haagse groep [Percossa](#) doet is wel heel knap! Laat het filmpje zien; het betreffende fragment start bij 5:28.

Deel 2 (ca. 10 min.)

7. Iedereen legt het voorwerp (afval) dat ze hebben meegenomen op tafel. Geef alle leerlingen maximaal een minuut de tijd om ten minste tien verschillende geluiden te maken met het voorwerp (help ze hier niet bij).
8. Maak daarna een geluidenslang door de klas. De eerste leerling laat een geluid horen dat met zijn voorwerp te maken heeft, daarna de tweede leerling, enz. Benoem daarna eventueel wat je hebt gezien zodat de leerlingen wellicht op weer andere ideeën komen: je kan schuiven, tikken, een pen erbij gebruiken, ergens in praten of zingen, blazen, tokkelen, enz.
9. Herhaal dit eventueel nog een keer, maar nu moet iedereen een ander geluid maken.
10. *Variant 1:* Herhaal dit nog een keer maar nu speelt iedereen een ritme* en de klas herhaalt dit.
Variant 2: Gebruik de dirigeeroefening om de leerlingen gelijktijdig een geluid te laten maken, zacht of hard te laten spelen of snel en langzaam. Stilte maakt het juist spannend.

**Tip!* Mocht het lastig zijn om een ritme te bedenken, dan is het altijd mogelijk om een woord of zinnetje in gedachten te nemen en dat te laten horen zonder dat je het hardop zegt. Bijvoorbeeld: "Ik bedenk de woorden: sinaasappel of peer. Ik speel het ritme terwijl ik het woord in mijn hoofd zeg." Je werkt dan met een denkstem. Alle woorden/zinnen hebben ritme in zich.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Kon je veel verschillende geluiden bedenken met jouw voorwerp? Welke vond je het mooist?
- Hoe vond je het om dirigent te zijn? Of om te reageren op de dirigent?

Uitvoeren: Troep in de stad

Deel 1 (ca. 20 minuten)

Doorloop onderstaande stappen:

1. Laat het muziekstuk van [Slagwerk Den Haag](#) zien. Laat de leerlingen goed kijken naar wat ze horen en zien.
2. Stel n.a.v. het filmpje de volgende vragen:
 - Wat hebben jullie gehoord en/of gezien?
 - Welke titel zou er volgens jou goed bij dit stuk passen? Waarom?
 - Wat is het verschil tussen het begin en het eind van het stuk? (Het wordt steeds drukker.)
 - Wat is het effect van de stilte in het begin? (Juist stilte geeft spanning.)
 - Als het stil is, zie je de hoofden van de musici toch bewegen. Waarom doen ze dat denk je? (Ook in de stilte gaat het muziekstuk door.)
3. Dit filmpje is straks een begeleidingsband waar geluiden aan toegevoegd gaan worden. De dirigent bepaalt wanneer de geluiden gemaakt worden.
Op welke momenten zou je geluiden kunnen toevoegen? Dit kan op verschillende manieren:
 - Kort klinkende geluiden eraan toevoegen maar wel de stilte en de opbouw hetzelfde laten, van weinig geluid naar veel geluid. Het hoeft niet tegelijk met de musici te gaan.
 - Soms kan iets er tussendoor doen of in een stilte ook mooi zijn, zodat het opvalt.

- Juist tegenovergestelde geluiden maken, wat snellere/rustigere en lang klinkende geluiden zijn ook gaaf.
 - Kan het ook andersom? Dat jullie zelf van druk naar rustig gaan? Hoe vind je dat klinken?
4. Laat eventueel een heel klein stukje van het filmpje van bijlage 5 zien zodat de leerlingen begrijpen hoe het werkt met een dirigent en wat de opdracht inhoudt. Hoe zijn de rollen verdeeld? (Eén leerling is de dirigent, de anderen spelen op hun voorwerp).
 5. Doe dit nu ook met het fragment van Slagwerk Den Haag, maar wel met de hele klas.
 - Verdeel de klas in groepen: dit kunnen groepen zijn zoals ze in de klas zitten maar je kunt er ook voor kiezen om te sorteren op materiaalsoort o.i.d..
 - Vraag ook of vier kinderen solo willen spelen. (Dat kan een geluid, melodietje of ritme zijn, alles is goed!) Zij gaan apart van de groepjes zitten zodat de dirigent ze duidelijk apart aan kan wijzen.
 - Wijs een dirigent aan. Zet alleen het geluid aan, anders leidt het beeld waarschijnlijk teveel af.
 6. Herhaal dit zo vaak als wenselijk is.
 7. Slagwerk Den Haag werkt ook vaak met geluiden/materialen in de klas op school. Laat het filmpje [Herrieschoppers](#) zien en bespreek na wat ze hebben gezien.

Deel 2 (ca. 20 minuten)

8. Laat het filmpje van [Släpstick](#) zien met de plastic koffiebekertjes.
9. Bespreek wat de leerlingen hebben gezien. Stel daarbij de volgende vragen:
 - Hebben jullie verschillende geluiden gemaakt met je voorwerp? Zo ja, welke?
 - Maakten jullie alle geluiden tegelijk? (Nee, soms tegelijk maar ook weleens om de beurt of er werden twee verschillende geluiden/ritmes gemaakt in de groep.)
 - Waren alle geluiden even hard/zacht of even hoog/laag?
 - Kan je samen een muziekstuk maken zonder afspraken te maken?
10. Geef de kinderen de opdracht dat ze in groepjes van vier een eigen muziekstukje maken met hun meegenomen voorwerp/zelfgemaakte instrument. Ze maken een kort muziekstukje met een begin, middenstuk en een eind.
 - Spreek af hoe je gaat beginnen. Tegelijk? Om de beurt? Met een bepaald geluid/ritme?
 In het middenstuk komt een mini-muziekstukje. Laat de leerlingen voor het middenstuk in elk geval uit één van onderstaande opdrachten kiezen:
 - Maak gebruik van verschillende geluiden.
 - Maak verschil tussen geluid en stilte.
 - Maak verschil tussen hard en zacht.
 - Laat twee verschillende geluiden tegelijkertijd horen (tweestemmigheid).
 - Spreek een duidelijk einde af.
11. Loop zelf rond bij deze opdracht en probeer alleen te begeleiden door vragen te stellen als je ziet dat dat nodig is en niet te sturen of voor te doen.

Stel bijvoorbeeld vragen zoals:

 - Kunnen jullie bedenken hoe je gaat beginnen?
 - Hoe spreek je dat af?
 - Kan jij een ritme bedenken?

- Hoeveel keer zou je dat willen herhalen?
- Enzovoorts.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Twee van de vijf leden van Släpstick hebben aan het Conservatorium gestudeerd. Waar staat het gebouw? Wat kan je daar doen?
- Als jullie een instrument zouden mogen leren spelen, welke zou dat dan zijn? Waarom?

Presenteren: Troep in de stad

12. De leerlingen laten om de beurt hun zelfbedachte stukjes horen.
13. Bespreek na wat je hebt gehoord. Geef positieve feedback.
 - Was er een begin, midden en een eind?
 - Wie heeft gezien wie er dingen aangaf in het groepje (de dirigent).
(Het kan zijn dat er in de ogen van de uitvoerders iets 'fout' of niet helemaal gelijk ging. Dat maakt niet uit, het is belangrijker om te focussen op de vorm en intentie van het stuk. Ze kunnen hierna nog verder oefenen en de afspraken nog wat duidelijker maken.)
14. Geef de groepjes nog wat extra tijd om de stukjes te verbeteren en/of iets aan te passen. Neem de presentaties eventueel op.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Hoe ging de presentatie van jullie muziekstuk? Lukte het om alle afspraken uit te voeren?
- Waren er nog groepjes die iets hebben laten zien waar je zelf nog niet aan gedacht had?

5. Opdracht: Weg troep!

In deze opdracht leren de leerlingen het lied 'Weg troep!' zingen en rappen. Vervolgens bedenken ze daar bewegingen bij, spelen de ritmes erin mee en maken een eigen raptekst n.a.v. foto's die ze zelf hebben genomen van hun eigen wijk of route die ze nemen van huis naar school.

Kennisdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none">• kent het begrip zang, rap en ritme;• denkt na over de eigen wijk en maakt foto's van belangrijke, opvallende plekken.
Vaardigheidsdoelen	De leerling: <ul style="list-style-type: none">• kan een lied rappen en zingen en bedenkt daar bewegingen bij;• maakt een eigen raptekst en voert die uit.

Benodigdheden

- lied ['Weg troep!'](#)
- [bijlage 4: liedtekst 'Weg troep!'](#)
- [bijlage 5: MP3-lied 'Weg troep!'](#)
- [bijlage 6: begeleiding zelfgeschreven raptekst](#)
- [bijlage 7: stappen schrijven raptekst](#)

Aan de slag in de klas

Deze opdrachten kunnen ook in delen gedaan worden door de week heen.

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek en uitvoeren.

Onderzoek: Weg troep!

Deel 1 Ca. 15 min.

Doorloop onderstaande stappen:

1. Vertel de leerlingen dat ze naar een lied gaan kijken en luisteren dat heet 'Weg troep!' (zie benodigdheden). Laat ze eerst alleen luisteren naar het begin van het lied. Vraag of ze vanaf de tweede keer dat het refrein komt, al mee willen doen met de zin: "Ik roep: Weg troep!" (De tekst is wellicht niet altijd goed te verstaan.)
2. Vraag wat ze allemaal hebben gezien/gehoord? (Zorg in elk geval dat ook het rappen en dansen aan bod komt.) Stel eventueel vragen als: "Wordt er alleen gezongen in de clip?"
3. Deel bijlage 4, de liedtekst, uit. Zet het lied nogmaals aan en laat ze nu alle refreinen meezingen. Het is belangrijk dat ze nog even luisteren naar de rest, zodat ze goed horen hoe de melodie gaat.
4. Bespreek de *Bridge* (rappedeelte) met de klas.
 - Waarom staan er streepjes onder bepaalde woorden? (Omdat daar het accent op komt.)
 - Oefen het rappedeelte apart. Start vanaf 2:08.
 - Vraag of ze nu op de plek van de streepjes een klap willen geven terwijl ze mee rappen. Wat valt ze op? (Dit is heel regelmatig, eigenlijk de hartslag/beat van het muziekstuk.)
5. Oefen dit totdat de rap er goed in zit.

- Herhaal het lied in zijn geheel een aantal keren gedurende de week.

Deel 2 (ca. 15 min.)

- In deze opdracht bedenken de leerlingen bewegingen bij het lied. Het filmpje kan eventueel ter inspiratie dienen. Het kunnen bewegingen zijn die letterlijk uitbeelden wat je zingt, maar dat hoeft niet. Dit kan op twee manieren:
 - Gezamenlijk met de klas.
 - Verdeeld in groepjes. (Het lied is in maximaal zeven delen te verdelen, twee coupletten, twee voor-refreinen/refreinen, twee losse refrainen aan het begin en eind, bridge/rapgedeelte.)
- Voeg het vervolgens samen, zodat iedereen kan zien wat er zoal bedacht is.

Huiswerkopdracht

- Vraag of de leerlingen die een telefoon hebben vanmiddag op weg naar huis, of morgen op weg naar school, een of twee foto's willen nemen van de plekken waar ze langskomen. Dingen die ze opvallen, iets wat echt wijkgebonden is/bij de wijk hoort of iets wat ze mooi/niet mooi vinden. (Dit hoeft niet per se met afval te maken te hebben, maar het mag wel. Ze kunnen uiteraard kijken of afval een probleem is in de wijk of niet.)
Variant: Uiteraard kun je dit ook met de klas onder schooltijd doen als dit mogelijk is.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Wat vind je van het lied? Spreekt het je aan? Waarom wel of niet?
- Zou je later zelf rapper, zanger of danser willen worden? Waarom wel of niet?

Uitvoeren: Weg troep!

Deel 1 (ca. 15/20 minuten)

- Besprek de gemaakte foto's met elkaar. Stel hierbij steeds vragen als:
 - Wat is er te zien op de foto's?
 - Waar zijn deze gemaakt?
 - Waarom heb je juist die plek/dat beeld of voorwerp gefotografeerd?Enzovoorts.
- Tot slot is het ook belangrijk om vragen te stellen als:
 - Ben je tevreden over jouw buurt?
 - Wat maakt jouw wijk bijzonder?
 - Wat moet behouden blijven en wat zou je willen veranderen? Waarom of hoe dan? Zou je daar zelf iets aan bij kunnen dragen?

Deel 2 (ca. 30 min.)

Voer de volgende stappen uit:

- Zing nog een keer het lied 'Weg troep!'.
- Laat vervolgens de rap oefenen op de begeleiding van bijlage 6. Zet bijlage 6 aan, tel tot 4 en rap de tekst. (Ging dit goed, ga dan door en anders herhaal je het nog een keer.)

14. Geef aan dat de leerlingen straks een eigen raptekst op deze beat gaan maken. Vraag eerst welke zinnen er op elkaar rijmen (2 en 4 en 6 en 8.) In de oneven zinnen hoef je daar dus niet op te letten. De raptekst die ze gaan maken, gaat over hun eigen buurt (al dan niet gerelateerd aan troep/afval).

Geef aan dat ze als volgt te werk gaan:

- Bedenk eerst in het algemeen wat welke inhoud de tekst moet hebben. In deze fase hoeft er dus nog geen rekening gehouden te worden met ritme en rijmen. Bijvoorbeeld: Ik wil iets vertellen over het park bij ons in de buurt, waar een fantastische skatebaan is, enz.
- Na 5 minuten brainstormen in de groep wordt de begeleidingsbeat aangezet. Laat deze even kort horen. Weten ze nog dat ze hebben meegeklapt met de onderstreepte woorden? Met de hartslag/beat van het stuk? Vraag of ze dat nu ook willen doen.
- Rap bijvoorbeeld het volgende zinnetje n.a.v. de denkbeeldige brainstorm sessie met het voorbeeld van het park en de skatebaan terwijl zij klappen. (Uiteraard kun je deze zin ook op het bord schrijven en vragen of er iemand in de klas is die deze zin zou willen rappen).

Zorg dat de klap op de plek van de onderstreepte woorden komt:

“In onze wijk, is een park

Lekker skaten doe ik graag”.

- Zet de beat even stop. Vraag nu of er iemand is die een idee heeft welke woorden er op ‘graag’ rijmen. Schrijf die op het bord.

Let op! Het is niet altijd nodig om ‘perfect’ te rijmen; ook klankrijm is goed.

Bijvoorbeeld: Graag – vraag is vol rijm (perfect gerijmd),

Graag – maak is klankrijm en kan prima omdat de klank hetzelfde blijft.

Zelfs de schrijfwijze hoeft niet hetzelfde te zijn van woorden, zolang de klank maar gelijk is. Bijvoorbeeld: week – cake.

- Is er iemand die nu een tweede, vervolgzin, kan bedenken die hierop rijmt en nog steeds over hetzelfde onderwerp gaat? Doe dit weer op de beat. Laat de klas weer zachtjes meeklappen met de hartslag. Laat de klas dit ook een keer samen doen. Is er nog een andere mogelijkheid voor een vervolgzin? (Goed om te laten ervaren dat meerdere antwoorden goed kunnen zijn.)

15. Ze gaan nu in tweetallen zelf aan de slag met het maken van een eigen raptekst n.a.v. de gemaakte foto's en het gesprek dat hierover is geweest met de klas. Laat de te maken stappen (zie bijlage 7), zien op het bord. Zet na ca. 5 minuten de beat aan.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Welke elementen van de wijk hebben jullie in de raptekst gezet? Waarom?
- Ben je tevreden over het eindresultaat van de raptekst? Waarom wel/niet?

Presenteren: Weg troep!

Doorloop onderstaande stappen om het project te presenteren:

1. Zet de beat aan, tel hardop tot 4 en laat alle groepjes zachtjes de hele rap door elkaar heen oefenen. Dit zorgt ervoor dat het straks echt tegelijk gaat en geeft wat meer zekerheid en zelfvertrouwen en de leerlingen kunnen eventueel nog kleine wijzigingen doorvoeren als dat nodig is.
2. De groepjes laten de resultaten om de beurt aan elkaar horen. Laat de beat eventueel aanstaan. Als een groepje klaar is, tel je weer tot 4 en gaat het volgende groepje verder. Dit voorkomt onrust in de klas en blijft er vaart in zitten.

Huiswerkopdracht

3. Geef de leerlingen vlak voordat ze naar huis gaan de opdracht om dit keer te luisteren naar de verschillende geluiden die er in hun wijk/buurt te horen zijn.
Dit kan ook weer gezamenlijk worden gedaan onder schooltijd. De geluiden die ze tegenkomen worden opgeschreven of opgenomen.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Zijn er overeenkomsten of verschillen tussen de afzonderlijke raps die je gehoord hebt?
- Hoe is jullie eigen rap gegaan? Ging het goed tegelijk? Zijn er nog verbeterpunten?

6. Opdracht: Onze buurt

In deze opdracht staat de ontwikkeling van een compleet nummer over de eigen buurt centraal. De leerlingen spelen verschillende ritmes mee met het nummer 'Weg troep!'. Vervolgens worden geluiden uit de wijk, samen met enkele rapteksten, het refrein en beweging samengevoegd tot één geheel. Uiteindelijk presenteren de leerlingen hun eigen song over hun wijk aan publiek.

Kennisdoelen

De leerling:

- kent het verschil tussen de verschillende delen in een lied;
- kent het begrip vorm en vormschema.

Vaardigheidsdoelen

De leerling:

- onderzoekt geluiden uit de wijk, verwerkt dit in het intro van het lied en speelt een ritme mee in het refrein;
- rapt, danst, zingt of speelt in een eindpresentatie.

Benodigdheden

- lied ['Weg troep!'](#)
- [bijlage 8: ritme refrein 'Weg troep!'](#)
- [bijlage 9: ritme refrein samen met het lied 'Weg troep!'](#)
- [bijlage 10: begeleidingsband eindpresentatie](#)
- diverse spullen: afval, maar ook eventueel slaginstrumenten/bel enz. om geluiden in de wijk mee te kunnen maken en het ritme bij deel 2 mee te kunnen spelen

Aan de slag in de klas

Deze opdracht kan ook weer in delen gedaan worden door de week heen.

Doorloop de vaste onderdelen binnen elke projectopdracht: onderzoek, uitvoeren en presenteren. Aan het eind van deze opdracht staan evaluatievragen die betrekking hebben op het hele project.

Onderzoek: Onze buurt

Deel 1 (ca. 15 min.) (n.a.v. de huiswerkopdracht aan het eind van hoofdstuk 5)

1. Welke geluiden hebben jullie in je eigen buurt allemaal gehoord?
(Verzamel ze en schrijf ze op het bord.)
2. Kunnen we die geluiden ook zelf maken/nadoen?
(Gebruik hierbij afval om bijvoorbeeld gekraak na te doen, geroezemoes kunnen de leerlingen gezamenlijk maken met hun stem (hierbij kan een opname gebruikt worden), geluiden van lopende mensen kan met de voeten worden gedaan, enz.)
3. Maak nu een muziekstuk van maximaal 1 minuut waarin deze geluiden verwerkt zijn. Gebruik hierbij de dirigeeropdracht van hoofdstuk 4. De dirigent bepaalt eigenlijk de compositie.
Let op! Er is niet altijd geluid, dus stilte is ook een hele mooie toevoeging!

Deel 2 (ca. 10/15 minuten)

4. Laat het lied vanaf 0:24 zien en zet het na het ritme dat gespeeld wordt op de containers weer stil. Is er iemand die het ritme na kan klappen/tikken?
Gebruik eventueel bijlage 8 als dat nodig is. Daarin wordt het ritme voorgedaan.

5. Gebruik eventueel bijlage 9 als de uitleg niet duidelijk genoeg is. Dit ritme klap of speel je 4x achter elkaar.
 - Begin precies op de woorden “weg troep” van het refrein.
 - Als de zin “Haal het vuil van de straat, het is bijna te laat” begint, stopt het ritme.
 - Bij “weg troep” speel je het ritme weer 4x achter elkaar.
 - Vervolgens stop je weer bij de zinnen: “Want ik wil dat ons plein weer een parel zal zijn – En geen overvol stort waar geen mens blij van wordt”.
 - Speel dan tot slot alleen de woorden “weg troep” nog mee aan het eind (alleen de eerste 2 tikken.)
6. Vervang het klappen door instrumenten of spullen, zoals trom, djembé, afvalbak/bakken.
7. Voeg dit nu toe aan het originele lied, elke keer dat het refrein komt.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Welke geluiden in jullie wijk hebben je verrast?
- Heb je geluiden gehoord waar je normaal gesproken er eigenlijk niet bij stilstaat dat ze er zijn? Welke zijn dat?

Uitvoeren: Onze buurt

In dit gedeelte worden de verschillende onderdelen verder uitgewerkt, verdeeld en geoefend.

8. Vertel dat jullie een eigen compositie maken van jullie buurt/wijk. Gebruik hierbij bijlage 10, de begeleidingsband.
Er is ruimte in de eigen compositie voor:
 - een refrein
 - twee rapteksten
 - ritmische begeleiding
 - een intro met geluiden uit de wijk
 - bewegingen/dansmoves bij de verschillende onderdelen
9. Maak een verdeling:
 - Wie zou er willen rappen? Maak een keuze uit de gemaakte rapteksten van hoofdstuk 5 of voeg verschillende zinnen daarvan samen tot één geheel. Er passen twee rapteksten in.
Let op! Zin 7 en 8 worden net als in het origineel nog een keer herhaald!
 - Wie zou het ritme willen spelen bij de refreinen? Welke instrumenten/materialen gebruiken we daarbij? Maak daar een verdeling in.
 - Wie zou er bewegingen/moves willen doen bij het lied?
 - Wie wil het refrein zingen? (Mocht hier geen animo voor zijn dan kan dit ook gewoon met de hele klas worden gedaan.)
 - Beslis nu met de klas of de tekst van het originele refrein zo kan blijven of dat het moet worden aangepast zodat het beter past bij de inhoud van de zelfgemaakte rapteksten. I.p.v. “weg troep” kan er ook een tekst bedacht worden als: “onze wijk, yeah!” enz. Pas het eventueel aan.
 - De groep die nu nog niet ingedeeld is, maakt de 1-minuut compositie aan het begin van het nummer. Mochten er te weinig leerlingen over zijn, dan kan dit ook van tevoren opgenomen worden en afgespeeld bij de presentatie voordat het lied begint. Wijs een dirigent aan.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Welke afspraken hebben jullie gemaakt over de einduitvoering?
- Ben je tevreden over het eindresultaat en jouw aandeel daarin?

Presenteren: Onze buurt

10. Oefen het geheel nu meerdere keren met de begeleidingsband (bijlage 10), totdat het goed gaat. De begeleidingsband wordt gestart na het geluiden-intro.
11. Neem het resultaat op en laat het zien aan ouders, een andere groep of tijdens een andere gelegenheid.
12. Kleed het geheel eventueel nog aan met bijpassende kleding, attributen, enz.

Reflectievragen die je kunt stellen tijdens het werken aan de opdracht en/of erna

- Was het een boeiende en afwisselende uitvoering? Hoe reageerde het publiek erop?
- Vond je het leuk om te doen? Was je tevreden over jezelf en over jouw groep?

Evalueren

Bespreek met de leerlingen het doorlopen proces aan de hand van onderstaande vragen:

- Wat vond je leuk in dit project?
- Wat heb je geleerd op muzikaal gebied? (Een tekst schrijven, ritmisch zijn, overtuigend zingen, maat houden, afwisseling couplet/refrein, samen musiceren etc.)
- Wat heb je geleerd over jezelf? Wat vond je makkelijk, moeilijk, leuk, minder leuk, spannend, eng, uitdagend, etc. Heb je jezelf verrast?

